

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyiltér petit sora 60 fillér.

A csongrádi nőgyelet.

Le a kalappal uraim! A csongrádi hölgyeket az elismerés méltán megilleti. Nem a batyubál fényes sikeréért, mert hát ez külsőség; hanem azért a nemes törekvésért, amelynek a bál csak alkalmul szolgált, hogy megvalósulhasson a legszebb eszme.

A jótékonyság, eszméje, amelynek ápolására leghivatottabbak, mert finom érzéssel bírnak, a nők.

Csongrád hölgyei eddig nem igen szerepeltek. A férfiak politizáltak, azaz országra szóló tülekedéssel szolgálták a hazát — nehogy a társadalom egy percig is békének örvendhessen és munkához láthasson. A szociális feladatok tehát itt a lehetetlenség közé tartoztak. Szálóigévé is lett, hogy — „Nem lehet semmi üdvöset alkotni Csongrádon.“

Amint azonban az anarkhia hirtetői, a társadalmi életben közveszélyes elemek megszűntek vezető szerepet játszani, s hangjuk a pusztában kiáltó lett: lassan kezdett megváltozni a Csongrádiak lelke,

gondolkodás módja, sőt kedélyvilága is.

A tülekedés helyett az emberek kezdtek közeledni. Eleintén csak színi előadások alkalmával. S láthatta mindenki, hogy a kis, elhanyagolt Csongrádnak van, még pedig jobb, hálásabb közönsége van mint a gazdag és dédelgetett Félegyházának.

Aztán lassan-lassan arra is rájött Csongrád közönsége, hogy neki itt egy fényes kaszinó épülete van, amely eddig kongott az ürességtől. Ha azonban erkölcsi tartalmat kapna s tevékenységre serkentik a humanus eszmék — ezeknek fénye, melegsége, hatalmas vonzóerővel fogja magához gyűjteni a nagy közönséget, és akkor egy nagy családdá fog átalakulni Csongrád társadalma mint hajdan.

Hiába! az erkölcsi eszmék, bár nincs rajtuk semmi külső máz, semmi cicoma, s állam, egyház, hatóságnak tekintélye vagy királyi patens nem köteleznek senkit a hódolatra; mégis ezek uralkodnak az elmék és szívek felett.

És valóban örülni lehet, hogy

végre Csongrád közönsége is háttal fordított a pártpolitikának s most már rá ér arra is, hogy művelje önmagát, nemesítse kedélyét, s a jövő számára is, a közjó terén, alkotásokat létesítsen amely törekvésnek első feltétele, sőt eredménye már is meg van. S ez az, hogy a társadalom széthúzó erőit egyesítette.

Bizonyos, hogy minél finomabbak lesznek a társadalmi erkölcsök, annál nagyobb lesz a csongrádi társadalom ereje, összetartása: úgy hogy az a szép kaszinó, amelynek helyiségei eddig tulnagynak látzott az hova tovább szűkebbnek fognak bizonyulni.

Mert most már a nők szívét is megnyerte a társadalmi akció számára a jótékonyság eszméjével. Ezzel a hatalmas érzéssel, amely rövid idők alatt egy nagy családként maga köré fogja egybegyűjteni Csongrád egész közönségét.

Hiszem is, hogy nem fognak a magyar hölgyek külön társadalmi kasztokat csinálni, mikor még a rideg kövek is a magyar nemzeti egység megalkotásáról beszélnek,

T Á R C A.

Művészeti tárgyak a polgári leányiskola szolgálatában.

Felolvasta özv. Zelenka Jánosné az «Országos Polgári-iskolai Egyesület» csongrádmezei körének 1904. március 26-án tartott közgyűlésén, Hódmezővásárhelyen.

Ez a munka való a középosztálynak. Ez a takarékoság, a háziasság, az önérték egyik forrása.

Istenem, de sok rosszul szabott, izléstelen ruhát lát az ember!

Nagy az erkölcsi érték, melyet a női kézimunka képvisel. midőn kellemesen és hasznosan szórakoztatja bájos munkáját, kinek ifju lelke meentsvár nélkül talán egy léha világ utvesztőiben tévelyegne.

A léhaság veszedelmes tünetei pedig gyakran mutatkoznak polgári iskolánk növendékeinél.

Tudatni kellene a növendékekkel, hogy van Budapesten kézimunka-értékesítő egyesület mely az illető munkás kezeknek tapintatosan biztosít szép jövedelmet.

Alig lehet a növendék előtt eléggé magasztalni a kézimunka gazdag áldásait s figyelmeztetni őket arra, hogy saját magukat is milyen kedves fényezésben részesíthetik általa.

Ébreszszünk a növendékekben ambíciót és szeretetet e tantárgy iránt. Beszéljünk nekik alanszoni és brüsszeli csipkékről, a divatos magyar vert csipkéről melyet a kézimunka tanfolyamokon tanítani is kellene. Beszéljünk a kalotaszegi varratásról, a hazánkban készülő szép bolgár terítőkről, a hatásaiban remek bársony-égetésről, melyet Mirkovszkiné Greguss Gizela mint magyarnő teremtett a magyar művészetnek. Beszéljünk a világhírű francia és angol szabászatról, támaszunk e művészet iránt vágyat a növendékekben. Beszéljünk a török aranyhímzés, a színpompás perzsa a szép ákombákomok, vízi madarak és nádtele képekkel kínai férfiak által hímzett drága tárgyakról; végre azon mesés, fátyolnemű dus szövetről, melyet ragyogása és művészi hímzése miatt a legujabb angol királyné rendelt és hozatott meg Indiából mesés áron, hogy megkoronáztatásán viselje. Ilyenek lelkesítenek.

Szívem el van telve azon vágygyal, hogy bár bírná a kézimunka magasabb fokú művelése a külföld aranyát hazánkba csalogatni, mint ahogy, sajnos, a külföld régen teszi a mi aranyainkkal.

Lényeges kérdés lenne, hogy a polgári iskolákhoz művészeti tantárgyakra képesített tanítóknak méltó fizetés biztosítatnék fontos működésükért.

Hatalmas vonzóerő lenne ez arra, hogy e pályát s a vele járó tekintélyt tömegesen keressék ifju kollegáim! akarom, mondani művészeti tárgyakra képesítettnek magukat.

Kitünő tanerő, kitünő növendéket nevel.

A kézimunka, a rajz vagy festészet, a torna, ének vagy zene: csoportja egy szakba vágó. De ha a tánc lélekderítő művészete is hozzájuk társul, ezeket együtt egymást kiegészítő, kívánatos és óriási művelő hatással bíró szép egésznek vélném a polgári iskola kellékei közt. És így, ha három csoportra oszlik a szakképzés: Számtan és természettudományi és a tárgyára való képesítés, e harmadikat

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

lúdtünetegségeknek, légzőszervek hurutus bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánljatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor.-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alattüveggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc).

Lapunk mai száma 6 oldalra terjed.

s arra int bennünket ezer éves történelmünk minden betűje, hogy tartsunk össze, mert csak így lesz erős nemzetünk.

Nem is hiszem, hogy a csongrádi hölgyek honleányi érzése ne fogná fel ennek, az egész világon immár általánosá lett demokratikus elvnek nagy politikai jelentőségét.

De kell is, hogy egyesítse az egész társadalom az erőket, mert szép és nagy feladatok állanak a nőegylet előtt.

Ilyen pl. az elhagyott, árva gyermekekről a szegény és elhagyott betegágyas asszonyokról való gondoskodás.

Ilyen a szegény iskolás gyermekek segélyezése téli ruhával, élelemmel való ellátása.

Ilyen a háziipar mellett és az idegen divatok ellen való társadalmi akció pártolása, az idegen rongyoknak, erkölcsöknek, divatoknak elhagyása — és a hazai ipar, kereskedelem, főleg pedig a magyar irodalom és szépművészet fölkarolása. Ez utóbbi annál szebb és könnyebb dolog lesz, mert csakugyan gyönyörködtetve nemesít. Am egy kissé hatni kellene a gazda közönség nőire, asszonyaira, leányaira, s nem lenne ritkaság a magyar földművelők házában is, egy-egy jó könyv, mint ma, amikor az új selyem ruha életszükség minden ünnep-napra: de egy új könyvért soha sem adnak ki egy fillért sem, s talán még Petőfi költeményeit sem tartják a háznál.

Nem akarunk üres frázisokkal tömjénezni a csongrádi hölgyeknek, sem azoknak a férfiaknak akik a nőegylet újraalakítását kezdeményezték és annak létesítésén, a leghumánusabb önzetlenséggel buzgolkodnak, fáradoznak. Azt azonban nem tagadhatja meg tőlünk senki, hogy ne örvendjünk affölött, hogy a nőegylet eszméjének meg-

valósítására mégis vállalkozott a kaszinó vezetői közül egy lelkes csoport, úgy a hogy azt mi óhajtottuk és folytonosan hangoztattuk.

E tekintetben a csongrádi kaszinónak, talán fenállása óta ez volt a legszebb munkája. Nem is munkája — hanem, ez volt legszebb ünnepe!

— Az elhagyott gyermekek. Még Széll Kálmán belügyministersége idejében kezdett a magyar államkormány arra eszmélni, hogy már évtizedek óta egész Európa ujjal mutat Magyarországra, mint olyan országra, ahol a gyermek-halandság a legnagyobb — mert az emberi közegészség a legutolsó kormányzati feladat. A Széll Kálmán tagadhatlan érdeme, hogy ezt észre vette. Az elhagyott gyermek érdekében most Tisza István gróf is egy nagy fontosságú rendeletet adott ki, amelyben már egyenesen a társadalomhoz fordul, s különösen a jótékony nőegyletek és jótékony emberbarátok szívére apállá ama szerencsétlenek számára kérvén irgalmat, segélyt, akik mint elhagyott árvák, vagy elhagyott szerencsétlenek a menthetetlen pusztulásnak vannak kitéve. A csongrádi nőegyletnek tehát ime hálás tér nyílik arra, hogy egy szép eszme szolgálatában odáig fokozza igyekezetét, amíg egy árvaház létesítésével tehetne nagy szolgálatot a gyermek-védelemnek. Az orvos urakban nagyon hü munkatársakat nyernénk e terv megvalósítására nézve. Ugy tudjuk van is valamelyes összeg a régi nőegylet címén, erre a célra gyümölcsöztetés végett elhelyezve, az egyik itteni pénztintézetnél. A város áldozatkészségére is bizton számíthatna a nőegylet ebben a kérdésben: a belügyminister és pénzügyminister is támogatná s egy sorsjáték engedélyezését nem tagadná meg. De amikor elgondoljuk, hogy Csongrádon 1200 árva gyermek fölött kellene gondoskodni a helyi hatóságnak — s mégis, mai napig is elzárkózik ez elől a feladat elől: el nem hallgathatjuk, hogy a városi hatóság-

nak is be kell látnia, hogy az árvaszék felállítására immár elodázhatlan feltétele a helyi közigazgatásnak, főleg pedig a gyermek-védelem terén megindított társadalmi jótékony akciónak. Mert ha a néptanítók és a nőegylet felkarolják az árvák ügyeit, elszomorító lenne ha csupán a városatyák — akik tulajdonképen az árvák gondozói lennének — utasítják el őket!

A városi tűzbiztosítás és Csongrád.

Tanulságos dolog az, hogy mennyire rabjai az emberek a szokásnak és a megcsontosodott elveknek.

Az országban általános a panasz a tűzbiztosítás jelenlegi szervezete miatt, amikor annak jövedelmeiből nem kapnak semmit a városok — de sőt ráfizetnek, hogy tűzoltóságot tartsanak a biztosító társulatok helyett. Csongrád község mindez ideig nem mozdult meg, hogy segítsen ezen a ferde állapoton, holott ezelőtt nem is egészen félszázaddal Csongrádnak volt biztosító kasszája, intézete: maga a város tartotta fent, s alig pár év alatt 30.000 frt, nyeresége volt belőle.

1863-ban aztán megszűnt a Csongrád városi biztosító intézet s a 30.000 frtot felhasználták más célra — holott ha be nem szüntetik ezt az intézetet, ma már milliói lennének belőle.

Jó lenne ha ezzel az eszmével megbarátkoznák az előljáróság is — hogy a tűzoltóság költségeit fedezék a biztosító társulatok olyképpen, hogy a város egy társulattal szerződne, s ennek elvállalná helyi ügynökségét legalább. Így pár év alatt az egész város ennél biztosítva, mert kedvezményekben részesülne a város részéről is ez a társulat, s a biztosított felek belátnák, hogy ha a városi ügynökségnél biztosí-

nevezném a kettő mellett nélkülözhetlen fontosságúnak.*

Nem tudok elgödcölni gnevelést zene nélkül,

Az ének, a kedély e hatalmas művelője, semmi esetre sem lehessen olyan tantárgy, mely gyengébb tanterőre is bízható mert ez akárhogy is jó,

Én a németek emelkedésének egyik alapját keresem az általános, gondos nevelésben.

E téren óriási sikert lehetne elérni nálunk, kik nagyrészt született zenészek vagyunk. Tudom és értem, és értik velem sokan, hogy mi a zene, az ének a kedélynek . . .

Önképző kör (benne zongora) nélkül nem is kellene teljes tantestülettel bíró polgári leányiskolának lenni. Tagjai lehetnének az iskolát már végzett növendékek is. Hangversenyek, egyházi karénekek, színelőadás és szavlatok válhatnak föl egymást úgy a növendékek, mint a szívesen megjelenő közönség gyönyörködtetésére.

Egy japáni folyóirat foglalkozott nemrégiben az ottani nevelés fogyatékoságával.

* E mondatot a felolvasás után illesztettem az értekezésbe. Szező.

Mondja, hogy náluk főleg az értelmet művelik és elhanyagolják az új civilizáció legszebb virágát: az érzelmet. Midőn Ito-márki Kuropatkin tábornokot egy időben (még béke idején) nagyon faggatta, nyilatkozzék, mit tart a japáni nevelés gyenge oldalának, az azt felelé: Az önök nagy hibája, hogy teljesen elhanyagolják a zene érzését és művelését:

A német költő pedig így énekel:

„Hol dalt hallasz, ott nyugton megpihenhetsz Mert rossz embernek nem lehet dala.“

Nem utolsónak hagyom-e, a melyen kezdenem kellett volna: a rajztanítást?

A rajz teljesen művészi tárgy, Ne szóljak, most sokat a stylről, és ne sokat a geometriai méretek szerint, készült divatos rajzokról és azok izléses kiszínezéséről mely egyes kezekben igen alkalmas stylizált mintául szolgál más, de remek kézimunkának is.

Fölfogásom szerint azonban a rajznál a növendéknek ugyszólván némi művészeti szabad szárnyalást kellene engedni és nem megkötni azt a mértani szabályok és a szimmetria béklyóival.

Néhány éve, hogy már nem rajzolok: de azért a rajzoktatás céljai és a festészet iránt most is a legmelegebb érdeklődéssel vagyok.

Szabad legyen Adám Iván reáliskolai

igazgató «Néhány komoly szó magyar rajzoktatásunkról» című jeles művéből a következőket idéznem.

„Jelenleg a szabadkézi rajzot pártoló körökben nagy vívmánynak tartják az ugynevezett rajzoló geometriának elvi jelentőségét és felkarolását.“

„A szabadkézi rajzoktatás specifikus feladata az, hogy a szépzéretet fejlessze, a geometriáé, hogy a sík és térani tárgyak megismerésére és felfogására vezessen.“

A szabadkézi rajzoktatás valódi tananyagát a grafikus költészet teszi; a mértanít a tárgyak prózája: alakimeret és kiterjedés.

Vajjon ily természetű tantárgyak egyesíthetők-e haszonnal?

A mértani ismeretek és részben a geometrikus alakok csak alapkéllékekül szolgálnak a szabadkézi rajzoktatásnak. Más mind a kettőnek a célja és tulajdonképeni anyaga és más az ábrázolási útja.

Ma kinevetik azon módszert melyen sok művésznünk nagyra nőtt mely néhány évtized előtt divott: csinos, a gyermek művészi izlését és alkotási vágyát ébresztő virágok, alakok, tájképek utánzását, mintákról lerajzolását.

(Folyt. köv.)

tanók az illető társulatnál, akkor az ügynöki díjak a községi adó apasztására fordíthatnak. Nem is telne bele 10 év, s virágzó jövedelmi forrásra tehetne szert a község, mert mindenki nála biztosítana.

Tisztelt városatyák, nem érdeklődnek önök e kérdés iránt?

UJDONSÁGOK.

— **A Duna—Tisza-csatorna.** Bár a nagy beruházási javaslatba a Duna-Tisza-csatorna költsége nincs felvéve, mindazonáltal Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a budapesti városi szerdai közgyűlésen a tervezett csatornáról a következőket mondotta: A mi a Duna—Tisza-csatornát illeti, ismétlem, hogy a kormány nemcsak, hogy nem ejtette el ezt a tervet, de a kérdést egy-két éven belül radikálisan akarja rendezni. A csatorna ki fog épülni, mert ki kell épülnie. Szükség van erre a csatornára egy olyan agrikultur államnak, mint Magyarország, hogy legyen olcsó viziútja, a melyen, az úgynevezett «minderwenhig» árukat szállíthassák olcsó tarifa mellett.

— **Eljegyzés.** z ifj. Szabó István kunfélegyházáról eljegyzete Szöke Pál gőzmalom tulajdonos bájos és szeretetre méltó leányát Mariskát. Szívvelől gratulálunk.

— **Kinevezések.** A helybeli áll. polg. fiúiskola törekvő segédtanárát Surányi Jánost és a hőmezővásárhelyi áll. polg. iskola segédtanárát, a városunkban is előnyösen ismert Holly Istvánt a vall. és közokt. miniszter rendes tanárrá kinevezte. Gratulálunk!

— **Hazafias ünnep.** Az áll. polg. leányiskola tantestülete, az 1848-iki törvények szentesítésének évfordulóján, április 11-én szépen sikerült ünnepet rendezett. A vendékek hazafias szép dalokat énekeltek, többen kiváló ügyességgel szavaltak. Sövényházy Antal igazgató magasan szárnyaló hazafias ünnepi beszédét nagy figyelemmel és gyönyörrel hallgatta egy a tanuló ifjúság, valamint a nagyszámmal megjelent díszes közönség is.

— **Gyula napja** Városunk két vezetőférfia ünnepelte folyó hó 12-én nevenapját. Nyiry Gyula tb. főszolgabíró és Sohlya Gyula városunk főjegyzője. Mindkét helyen terített asztal csapra ütött hordó várta a jó kívánatokat hozó jó barátokat; tóasztokban nem volt hiány. Mi is szívvel gratulálunk az ünnepelteknek és kívánjuk, hogy a Mindenható tartsa meg őket boldogságban és egészségben.

— **A csongrádi hölgyek batyubálja.** A csongrádi kaszinó nagy terme régóta, vagy talán még soha sem látott olyan fényes és kedélyes mulatozást, mint a f. hó 9-ikén rendezett batyubált, melynek sikerét a szíves vendéglátó csongrádi hölgyeknek lehet köszönni. Jól esett látni a fényes társaságban vármegyénk főjegyzőjét és családját, köztük a béli közönség egyik legszebb, legünnepeltebb alakját, Mátéffy Ilonka k. a. t., akik ezuttal is tanujelét adták annak a nagy rokonszenvek, melylyel elköltözésük dacára is viseltetnek Csongrád közönsége iránt, amely mindig hálással, sőt szeretettel gondol vissza, volt főszolgabírájára. A fényes estélyre, a hölgyek a konyha művészet remekeit hordták össze s az asztalok csaknem leroskadtak a legkülönfélébb izletes falatok terhe alatt. Azonban nem voltak hálátlanok a vendégek sem s előbb Ujhelyi Nándor kir. tanácsos emelt poharat a szíves, vendéglátó hölgyekért, aztán dr. Boér Antal tb. megyei főorvos mondott beszédet, hangsúlyozván a nők anyagi jóságát, nemes szívét s arra kérte a jelenvolt hölgyeket, hogy alkossák meg újra a csongrádi nőegyletet. A szónoklatnak oly nagy sikere, oly roppant hatása lett, hogy azonnal hetvenen léptek be az alakítandó nő-

egylet tagjai sorában. A csongrádi kaszinónak ez volt a legszebb estéje, ünnepe fenállása óta. A siker dicsőségét, a pálmát azonban nem akarjuk — a hölgyektől elvitatni. Legyen az est emléke az ő dicsőségük, az a nemes emberbarát, akiknek lelkében fogamzott meg a nőegylet alakításának eszméje, aki már második fényes sikerű kaszinói estély létrehozásán fáradozott végtelenül szerény ember, aki igen-igen megharagudnék iránk, ha csak egy levélkét is elvinnénk abból a babérkoszorúból, amelyet a hölgyeknek nyújtottunk. Legyen tehát az érdem elismerés, teljesen a megjelent hölgyeké, akiknek névsorát imitt közöljük. Jelen voltak:

Asszonyok: Boér Jakabné, Borbás Sándorné, Dr. Buk Hermáné, Bozó Mihályné, Dr. Eisler Sománé, (Szentés) Faragó Antalné, Szarka Mihályné, Dr. Grossz Arnoldné, Halász Ignácné, Dr. Heinrich Istvánné, Dr. Kónc Mihályné, Király Gergelyné, Lajos Györgyné, Mátéffy Kálmánné, (Szentés) Mészáros Mihályné, Nyiry Gyuláné, Dr. Szarka Mihályné, Dr. Szappanos Sándorné, Szöke Pálné, Tasnády Imréné, Vannay Ferencné, Várady Lajosné (Szentés) Vladár Sándorné, Wiesner Lajosné, özv. Zelenka Jánosné, Leányok: Boér Rózsika, Boér Erzsike, Borsos Rózsika, Bozó Annuska, Csernus Ilonka, Farkas Ilonka, Fekete Mariska, Halász Annuska, Herke Jolán és Janka, Karner Irén, Király Ilona Mátéffy Ilonka (Szentés) Mészáros Annuska és Jolánka, Nagy Mariska, Szöke Maca és Váry Teréz.

— **Sorozás a csongrádi járásban.** A folyó hó 9., 12., 13. és 14-én tartották meg a csongrádi járásban, az 1903. évi hadköteleseknek fősorozását. Ez alkalommal az 1882. évben születtek: 308 legény került sor alá, a kik közül bent maradt 153 hadköteles. A második korosztályból sorozás alá került 173 hadköteles: bentmaradt közülök 49 ujonc A harmadik korosztályból mérték alá jött 76: alkalmas lett közülök 32 hadköteles. Így összesen bentmaradt 234 ujonc. Ezekből a közös hadsereghez 67 ujonc osztatot be, a honvédséghez pedig 22 ujonc a fentmaradó 145 ujonc pórtartalékba jut, de csak később meghatározandó időben lesznek beosztva, amikor beosztásuk szintén el lesz rendelve. A hadsereghez és honvédséghez beosztot ujoncoknak május hó 9-én napján kell bevonulniok, kik a következőképp lettek beosztva. A közös hadseregbe 33 gyalogos, 26 huszár, 4 ménes katona, 1 tengerész, 1 utász, 1 yasutas és 1 élelmezési osztályhoz. A honvédséghez 12 huszár és 10 gyalogos osztatot be. Trachomásnak találtak 32, akik közül 20 polgári kórházba utasítottak, 12 pedig idült trachomába szenvedvén, orvosi kezelés alá vetették egész családjával együtt. Egy ujonc katonai kórházban utaltatott látó képességének, 1 pedig idegbajának megállapítása végett. Meghalt időközben a három korosztályból 18 hadköteles. A sorozó-bizottság a következőleg alakult meg. A polgári hatóság részéről Mátéffy Kálmán városi főjegyző elnök, Nyiry Gyula tb. főszolgabíró és dr. Boér Antal tb. várm. főorvos, a közös hadsereg részéről Albert ezredes, dr. Neufeld ezredorvos és Nack főhadnagy, a honvédség részéről Lipman alezredes, dr. Jerinay ezredorvos és Gullay hadnagy. Az 1904. évi fősorozás a csongrádi járásban június hó 9-én veszi kezdetét.

— **Zoltán Gyula színtársulata.** Mint lapunk legutóbbi számában írtuk, Zoltán Gyula színgazgató jövő hó 15-én, már megkezdte előadásainak műsorát. A színtársulat az új darabok egész sorozatát készül bemutatni a csongrádi közönségnek. Elő fogja adni, Katinka grófnő, Két tascsó, A bajusz, Drótostót, Lotti ezredesei című operettet: a Farkasok, Utazás az övegység körül, Józsi, Csoda gyerek, A hit, egyenlőség című színműveket, amelyek a fővárosi színpadokon állandóan műsoron vannak. A társulatnál van Lomnici Béla, Majosházi Eszti és Sztay, a közönségnek ismerősei. A társulat tagjainak névsorát majd közölni fogjuk, annak idején.

— **A makao kártya Csongrádon.** Napról-napra többen kezdik hangoztatni meggyőződésüket a társadalmi kérdésekről: Így a Tiszavidék is, csatlakozott ahhoz az ohajtáshoz, hogy ideje lesz már ez ellen a társadalom kországok ellen fellépni. Eltekintve a személyeskedéstől, amely leszálítja az elmondott szavak értékét, a következőket írja: — «Csongrádon nem is ember az olyan gazda, vagy kubikus, aki nem kártyázik, aki még a kártya nemeket sem imeri, avagy bécsi vigéc módra paklizni ne tudna — ha a szükség úgy kívánja. Ez az oka az általános elszegényesedésnek, a kártya, kávéház és a korcsma, de főleg a kártya, a mely városunkban európai színvonalon áll. Az itteni kiscgazdák, de sőt a kubikosok, napszamosok is úgy élnek, mint másutt a földes ur, vagy mint Budapesten, Kolozsvárott a jogászok. Éjjel, nappal a kávéházban szórakoznak, szunyókálnak, pipáznak, isznak és a mi a legnagyobb baj — és még a budapesti vagy kolozsvári jogászokra sem mondható — óriási nagyban kártyáznak. Pedig a kis gazda csak úgy élhet meg, ha napról-napra személyesen és folytonosan utána néz dolgainak. Jókora lefekszik, korán kell. Semmire, ami felesleges, pénzt ki nem ad. Tehát nem kártyázik, nem tölti el életének kétharadát a kávéházban és ez esetben telni fog arra, hogy leánya szép ruhában járjon, de természetesen ne cifrálkodjék.

— **Tüzek a városba.** Az utóbbi hetekben a város területén öt tüzeset volt a tanya és szőlők közt, egy szoba tűz a városba. Nagyobb szerencsétlenség azonban egyikből sem keletkezett. A külterületen takarmány félék égtek le, a belterületen pedig a Pap Rokus féle házban szoba tűz volt. Néhány drb. butor és ágynémű égett el. A gyorsan megjelent tűzoltóság azonban eloltotta a tüzet még mielőtt a ház külső részére elterjedhetett volna.

— **Kutyavirtus.** Varga Imre megirigyelte a tanyai kutyák tudományát, s elhatározta magába hogy beül tanyai kutyának. Tegnap előtt aztán, mint jó nevelésű kutyához illik, megtámadta Lovas Rokust, róla a mellényt és inget leszaggatta és tovább ugrott, a szegény embert a fákép-nél hagyva. Ajáljuk Varga Imre nevű bestiát a gyepmester figyelmébe. Fogja hurokra!

— **Hasba lötték.** A burok hadviselése óta divatba jött a céllövészet a tanyákon, mert hát a hazafiasság még ott is divatot csinál. Valakinek tehát nem lévén módjában céllövészeti telepet berendezni csak úgy vaktában kota nélkül tanulgatta a lövészet tudományokat. Azonban a ménkü nagy tudománynak, megadta az árát Vince György öreg gazda mert az ismeretlen tettes úgy a hasába talált löni mindha csak centrum figurának állot volna oda a szerencsétlen. A száraz rendőri krónika ugyanis azt jelenti hogy f. hó 12 dikén éjjel valaki Vince György 60 éves tanyai gazda istállójából egy lovat akart lopni amit a gazda észrevett mire az ismeretlen tettes hasba lötte és megugrott. Persze hogy nyomozák, szokásos eredménnyel,

— **Ragályos-e a tuberkulózis?** Ezen az emberiség összeségére fontos kérdés a tuberkel-bacillusnak Koch Róbert tanár által felfedezése óta igenlő választ nyert. A bacillus terjesztőjeként a tuberkulózisok köpete lett elismerve. A cél tehát, ezen betegek hōpetét kevesebíteni. Ezen célt az ujabban felfedezett és sokoldalulag használt «Sirolin» előnyösen mozdítja. «Sirolin» valóságos gyógyító hatása szer a tuberkulózis ellen. Nemcsak a köpetet kevesebíti, mely lassankint teljesen megszűnik, de még a köhögést is enyhíti és nemsokára teljesen elenyészik, az étvágy javul és emelkedik a testsúly.

— **Köszvényes és csuzos Betegségek.** kitűnő eredménnyel alkalmazták az orvosok a Zoltán-féle kenőcsöt, mert ez még oly betegknél is, kik évek óta szenvedtek, pár nap alatt tökéletes gyógyulást idézett elő. Üyegje 2 korona Zoltán Béla gyógytárában Budapesten.

Szerkesztői üzenet.

H. D. Budapest. Kérelmének nagyon szívesen eleget tennék, azonban mint tetszett is látni, mi a munkatársak névsorát csak az év elején szoktuk közölni. Tessék tehát az év végéig türelemmel lenni.

Felelős szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Eljen!

Egger mellpasztillái,
Köhögés, rekedtség és elnyájkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona.
Próba dohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:
„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Oh jaji!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Kapható Csongrádon: Barna Henrik, Ungváry József és Wiesner Lajos, gyógyszerárakban.

Férfem uram sem ellenzi!

David Gyula, eszéki gyógyszerész készítményeit használói. Széplő és más arczfoltok ellen Eszéki pomádéja ára 10 f., K. 1.20, 2.20, makacs arczfoltoknál az erősebb hatású Pompadour-pasztám készüdjék K. 3 és 5. Arczfoltok feleke pont alatti miltaszerek egyedüli műgyártója a Juvenil, ára K. 1 és 2. Bármelyik szerem használatát előtt csakis Detergen különös porszappannal kell mosdani K. 1, 2, 3. Örömet szerzek sziate ifjító hajfestémmel az öszülőknek, próbaútvag K. 2, 4 és 8.

ANTEGRIN, Háziállatok bő- és győgypora. Minden gon-
dolkozás és kérdezéskötés nélkül, hogy mi volna az, csakis Antegrinot helyi, a mint bágyadtak, mind-
árt beadni. Egyszeri adag alig kerül 3 krajczárba,
melylyel nagy kárt elhárítanak azok,
a kik óvszerképen és étvágygerjeszt-
től bébe-korba adva hizlaláskor is
mindig már előre megrendelik, pel-
dánt 100 darab sertés közt a dögt
megszüntetni 10—15—20 kilogramm
szükséges. Egy teheres ára K. 2, mely
előg 2 süldő megmen-
tésére. Egy kilogramm
ára K. 4. Két és fél
kilogrammot tíz ser-
tésre oszmagolással
K. 10.32 f-ért már bér-
mentve is küldöm. Öt
kilogram 20 K. helyett
K. 19; de 10 kilogramm
csak K. 34. Kaphatók
posta v. vasuton után-
vétellel küldve, csakis

Dr. Dávid Viktor.

gyógyász-tudor, a m. kir. természet- történelmi társulat
rendes tagja.

Eszéki-tervén királyi gyógyszerárak, ESZÉK, köhögés.

Kiváló szerencse Töröknek!

Felülmulhatatlanul

kedvez főárudánk a szerencse. Rövid idő alatt 15 millió korona nyereségénél többet fizettünk nagyrabec-
sült vevőinknek; csak a legutóbbi időben is
a legnagyobb nyereséget és pedig:

a 605.000	koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,
a 100.000	koronás főnyerem. a 74366. sz. sorsj-re
a 100.000	„ „ az 52528. „ „ a 80.000 koronás főnyerem. a 83061. sz. sorj-re
a 100.000	„ „ a 94780. „ „ a 70.000 „ „ a 81161. „ „
a 90.000	„ „ a 109780. „ „ a 60.000 „ „ az 5498. „ „
a 90.000	„ „ a 83610. „ „ a 60.000 „ „ az 51013. „ „
a 90.060	„ „ a 52787. „ „ a 50.000 „ „ a 76347. „ „
	„ „ „ „ „ „ a 4036. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereséget.
Ajánljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydusabb osztálysorj-
tékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalma-
zott 14. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.
A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben

1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeresemény **400.000**,
1 a **200.000**, 2 a **100.000**, 1 a **90.000**, 2 a **80.000**,
1 a **70.000**, 2 a **60.000**, 1 a **50.000**,
1 a **40.000**, 5 a **30.000**, 3 a **25.000**, 8 a **20.000**,
8 a **15.000**, 36 a **10.000** korona és még sok egyéb;
összesen **55.000** nyeresemény és jutalom **14.459.000**
korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:
 $\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt —. 75 v. k. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1,50 v. k. 3.—
 $\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket **utánvétellel** vagy az **összeg előzetes be-
küldése** ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre
kérünk

f. évi május hó 2-ig

bizalommal hozánk beküldeni.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA

bankháza Budapest.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték üzletei:

Központ: **Teréz-körút 46/a.** I. fiók: **Váci-körút 4/a.**
II. fiók: **Muzeum-körút 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körút 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **Török A. és Társa bankháza Budapest.**

Kérek részemre.....I. oszt. m. kir. szab. osztálysors-
játék eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben { utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén). } A nem tetsző
törölendő.

Pontos cím :

.....

.....

Gyár: NYERGES-UJFALU (Esztergom m.) Sürgőnyein: ETERNIT Budapest. Telefon 12—92. Gyár: VÖCKLABRUCK (Felső Ausztria.)

Enternit-Pala

AZBESZT-CEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB

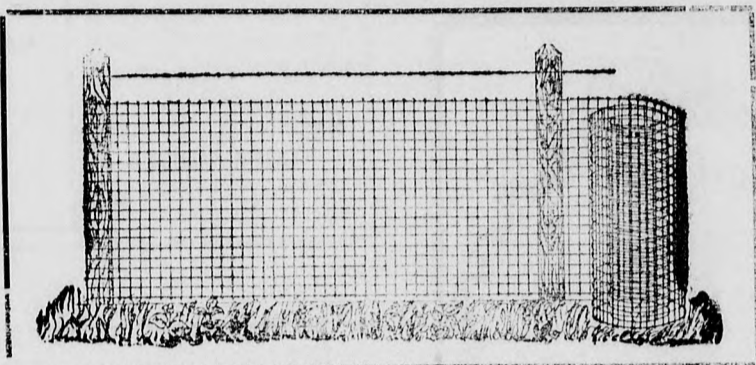
Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszetős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK HATSCHEK LAJOS Budapest, Andrásy-ut 33.

Elsrangú referenciák. Jótállás. Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. Kérjen ismertetést.

Bámulatos olcsó kerítések!

Szülőtermelők
figyelmébe!

Mezőgazdasági
figyelmébe!

HAIDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyára

Budapest, VIII., Üllői-ut 48. szám.

Ajánlja kizárólagosan szabadalmazott

Hungária sodronyfonatát

mint a legcélszerűbb és legolcsóbb kerítési anyagot,

mely előnyeivel fogva fölülmul minden eddig alkalmazott sodronykerítést. Ezen, a szülő- és mezőgazdaságra nézve rendkívül fontos találmány előnye: Olcsóság:

Horganyozott vassodronyból (nem kell befesteni):
körülbelül 5 centiméter lyukbősséggel:

Készletben: 1 és 2 méter magasságban valamennyiből, 1,50 méter magasságban 22, 25 és 28 mm. dróterősségűekből.

Sodronyerősség mm.: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'0 2'2 2'5 2'8 mm.

Ár □-méterenként fillér: 40 48 56 64 72 86 100 120 fillér.

Körülbelü 3—4 centiméter (hosszukás) lyukbősséggel:

Készletben: 1 méter magasságban valamennyi dróterősségben.

Sodronyerősség mm.: 1'2 1'4 1'6 1'8 2'0 2'2 2'5 2'8 mm.

Ár □-méterenként fillér: 58 66 74 82 96 110 130 150 fillér.

Csomagolásért, földelésért és kezelési költségeikért számítok □-méterenként 1 fillért, de egy küldeménynél legalább 50 fillért.

Czélyszerűség: A fonat elegendő sűrű lévén, még apró baromfi áthatolását is meggátolja; felső és alsó szélei pedig tüskések, tehát az átmászást is megnehezíti. A fonat csavart szálat — mint vékony sodronykötelet — a kerítés hosszirányában futnak, miáltal nagy az ellenálló képessége; a keresztirányúak pedig hullámosak, a szálak összecusúsása tehát ki van zárva.

Könnyű kezelés: Kézzel meghuzva, egyszerűen a faducokhoz szegezendő horganyozott kötő szegekkel, a fonat sima és feszes marad. Nagy előnye a fonat feszesége, a mi lehetővé teszi azt, hogy a fonat bármikor ismét leszedhető és más helyen ismét fölérősíthető. A fonat összecusúsálása ki van zárva. — Feszítő-sodronyok, csavarok stb. alkalmazása fölösleges. A fonat fölött egy-két sor tüskés sodronyt alkalmazva, a kerítés tetszés szerint megmagasítható. A tüskés sodrony méterenként ára 6 fillér.

Számos elismerő levél áll rendelkezésre.

Továbbá gyárt és szállít: közönséges gép- és kézi sodronyfonatokat mindenféle czélokra; csinos és erős kiviteli kapukat és ajtókat, valamint nyaraló- és erkélyrácsokat vaskeretes sodronyfonat és kovácsolt vasból. Föld- és kavicsrostákat, magtáblakrostélyokat, ökör-szájkosarakat, szikrafogókat, szőlőbogyózó-rosták, borszűrőket, cséplőgépekbe való gabonaosztályozó-hengereket stb.

Árjegyzék ingyen és bérmentve. Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás.

BRAZAY FÉLE SOSBORSZESZ

NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA

KIS-ÜVEG ÁRA: 1 KORONA

HASZNALATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ

MELLEKELVE VAN!

A hölgy világ
részére!

Védjegy. Minden t. hölgy saját maga minden divat szerint fáradtság nélkül készítheti ruháját a **GUSCHELBAUER ANTAL-féle szabályozható**

Női derék szabászati készülék segítségével, **anélkül, szabászati rajtot megtanult volna.** Eme készülék minden testalkat részére szabályozható. **Akadémián vizsgáztam. Számos elismerő levelet kaptam minden országból.** Minden államban törvényileg védve és szabadalmazva.

Egy készülék ára 3 korona utánvét mellett.

Guschelbauer Antal, Sopron és E. Drechsler, Bécs VI/2., Liniengasse 18. sz. főraktár és szállítás egész Európára.

Képviselek minden helységben kerestetnek. Prospectust ingyen küldünk.

Ferencz József keserűviz

az egyedül elismert kellemes ízű természetes
haszajtószer

Schottola Ernő
a gumigyártás
meghonosítója

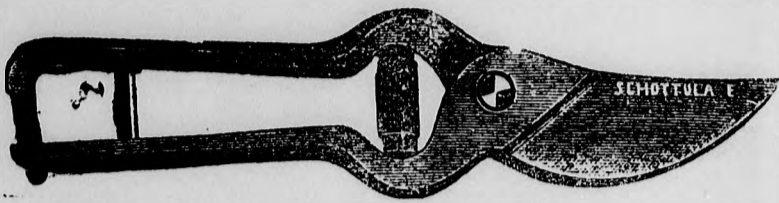
Budapest, Andrásy-ut 2.

A szőlőbeni tavaszi munkálatoknál legfontosabb két eszköz, u. m. szőlőmetsző ollók és ojtókések legmegbízhatóbb bevásárlási forrása.

Szőlőmetsző ollók kaphatók egészen öntött acélból *jótállás mellett.*

Szőlőojtókések legfinomabb solingeni gyártmány, *drezdai modell* szerint, *jótállással.*

„Duplex“ gumi ojtószalag a legmegbízhatóbb kötőszerszám fás- és zöldhajtáshoz, gyári árban

Kimerítő képes árjegyzék ingyen s bérmentve küldetik meg.

Igazán!

segít
nagyszerűen
utólérhetetlenül
rovar irtá-
son.

Kapható Csongrádon:

Bagossy József, Váradi Jakab urak, Schwartz Szidónia úrnő üzlethaiben és a Csongrádi Fogyasztási Szövetkezetben.

Szentesen:

Schultz István, Dobray Sándor, Eisler Lajos, Horváth J. és Társa, Ifj. Kovács Sándor és Szépe Károly üzlethaiben.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH^{LD}
Budapest, Váci-körút 63.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, jármű-cséplőgépek, lóhera-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szónagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Schweiger nővér Kiskun-félegyháza.

Tudatják a n. é. közönséget, hogy a külföldi bevásárlással megérkeztek. A tavaszi nyári idényre nagy választékban kaphatók a legújabb *női leány gyermek kalapok, női ruhadíszek, ernyők stb.*

**FONTOS
GYOMORBAJOSOKNAK!**

Étvágyhiányt, gyomor fájdalmaikat, émelygést, gyomorgyengeséget, emésztési zavarokat, főfájást stb. megszüntet azonnal a világhírű valódi

BRÁDY-féle

MÁRIACELLI GYOMORCSEPPEK.

Sok ezer köszönő és elismerő nyilatkozat! Kis üveg használati ntasítással **80 fillér**, nagy üveg **1-40 korona.**

Gyógyszertárakban kapható.

Főraktár: **BRÁDY C.** gyógytára

a «Magyar Királyhoz» Bécs, honnan kívánatra **ingyen küldetik az érdekes «Specialbroschür.»**

5 kor. beküldése után

6 kis üveg **4.50** kor.

6 kis üveg mellett **3**

nagy üveg lesz bér-

mentve küldve. Kép-

viselet

Magyarország részére:

TÖRÖK JÓZSEF

gyógyszertára Budapest,

Király-utca 12 szám.

Óvakodjunk utána-

toktól! A valódi

MÁRIACELLI

gyomorcseppek

fenti védjeggyel

és aláírással

kell, hogy ellátva

legyenek.

Köhögésben szenvedők

próbálják a csillapító és kellemes ízű

KAISER-féle

mell-bonbont.

2740 közjegyzői okirattal, amely arról tanúskodik, hogy biztos gyógyulása a **köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnak.**

Amit helyette kínálnak utasítsuk vissza.

Egy csomag ára **20 és 40 fillér.**

Kapható **Ungváry József és Wiesner Lajos** gyógyszerészeknél Csongrádon.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalanon

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekebb disze, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajoknak ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudja.

Cím: **Érmelléki első szőlőoltványtelep Nagy-Kágya**, u. p. Székelyhid.

HIRDETÉSEK

jutányos dron vétetnek fel,
lapunk kiadóhivatalában.